

Collegii Disputatorii Theses Morales Theologicas exhibentis ...

Disputatio VI.

Rostochii: Typis Nicolai Schwiegerovii, [1713]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1003409504>

Band (Druck) Freier  Zugang



R. W. Huck 1713 Reptiles, France Albert / f

Q. D. B. V.
COLLEGII DISPUTATORII
**THESES MORALES
THEOLOGICAS**

exhibentis

DISPUTATIO VI.

Quam,

Consentiente Summè Rev. Fcstate Theologica,

PRÆSIDE

**FRANCISCO ALBERTO
ÆPINO,**

PH. & TH. D. LOG. PROF. DUC. PUBL.

D. MARTII, ANNO MDCCXIII.

ventilationi expositurus est

JOACHIM. HENRIC. SCHROEDER,
SVERINENSIS,

S. S. Theol. St.



ROSTOCHII,

Typis NICOLAI SCHWIEGEROVII, Ampliffimi
Senatus Typographi.



THESIS I.

Officia hominis erga seipsum ad tria ferè capita revocari commodè possunt, quæ scilicet versantur circa animam, circa corpus, & circa bona fortunæ. Anima & corpus essentielles constitutivæ hominis partes sunt, bona fortunæ autem accidentalia: Unde circa istas primariò hominis cura & principaliter versetur, oportet, circa hæc autem secundariò & minus principaliter tantum, quatenus nimirum vel ad animæ vel corporis curam facere possunt. Inter essentielles autem hominis partes anima eminet, tanquam potior & principalis, quod vel ipsa utriusque natura & essentia, cum operationibus abinde proficiscentibus, indicat. Illa instar reginæ est, hoc instrumenti sive ministri vice fungitur. Inde consequitur, istam majori sollicitudine curandam esse.

THESIS II.

Versatur illa cura animæ, certè versari debet, circa bona tam naturalia, quam spiritualia, & circa hæc tantò magis, quantò magis spiritualia naturalibus præpollent. Non quidem quod ipse homo spiritualia dona promereri, aut ulla alia ratione sibi comparare possit; sed ne illis indignum se faciat, ut DEUS ea vicissim ab ipso auferat, quin eorundem, per media ad hoc à DEO ordinata, & confirmationem quærat & augmenta, *donec perveniamus omnes in unitatem fidei, & agnitionis Filii DEI, in virum perfectum, in mensuram ætatis plene adultæ Christi, ut non amplius simus pueri --- sed veritatem sectantes in charitate, adolescamus, in illum per omnia, qui est caput, Christus, Eph. IV. 13. 14. 15. Conf. I. Cor. XV. 58. Phil. I. 10. 11.*

THESIS III.

Ad curam corporis pertinet, ut ipsum illibatum, purum castumque servetur, 1. *Thess. IV. 3. 4. 5.* Sunt enim corpora nostra templa Spiritus S. *I. Cor. IV. 19.* sed sanctus purusque Spiritus sanctam sibi quærit puramque habitationem. An autem illi sanctitati etiam conjugalis status repugnat? Quamquam non desint nimis abjectè de eodem sentientes, tantum tamen abest ut puritati illi adversetur, ut ipso integritatis in statu, primis conjugibus imaginem DEI adhuc gerentibus, ea præditis sanctitate, ad quam, qui hodiè se tales ferunt, sanctorum nemo in hac vita perventurus est, à DEO institutus sit, *Gen. II. 22. Match.*

Matth. XIX. 4. 6. ab Apostolo autem tanquam remedium contra impuritatem commendatus, *I. Cor. VII. 2.* Et quanquam status conjugalis hodie post lapsum non tanta puritate gaudeat, quanta in statu integritatis fuisset; non tamen ipse status, ut à se ordinatus, DEO displicet, quicquid imbecillitatis ex originali pravitate cum circumstat, gratia illius propter fidem obtegente.

THESIS IV.

Non ipsa impuritas sola, sed & illius causæ atque occasiones vitandæ sunt. Has inter etiam referri possunt choreæ seu saltationes inter mares atque foeminas, sive conjuges sive cœlibes, institutæ. Quæritur adeo: an simpliciter illæ improbandæ sint atque vitandæ? Quæ omnes in universum saltationes improbant, non quidem desunt; attamen non sine discrimine omnes damnandæ videntur. Dum enim Salomon saltationi quoque suum assignat tempus, *Eccles. III. 4.* dum inter signa iræ divinæ publicasque inter calamitates refertur, quando cessatura sunt delectationum instrumenta, *Jer. XVI. 9. XXV. 10. Amos. II. 10.* dum è contrario inter beneficia divina Israëlitis, postquam multa gravia mala perpeffi fuissent, promissa saltationes referuntur, *Jer. XXXI. 4.* occur simpliciter improbandæ eæ sunt, quasi DEO essent abominationi? Taceo alias, ob quas admitti possunt, rationes, ut recreationem animi, corporis motum valetudini conducentem, similesque. Interim removendus ab illis est abusus, ut ne pudicitie ac gravitatis Christianos decentis leges violentur, nihil contra reverentiam Summi Numinis, nihil contra decorum, sive in vultu, sive in sermone, sive in ingressu aut gestibus appareat, quin semper cogitandum sit monitum Apostoli *I. Cor. X. 31. Col. III. 17.* Cumque per indolem quasi suam saltationes juvenilis potius, quam provectioris ætatis hominibus conveniunt, Viri gravitate pollentes ab illis sese temperabunt. Quod si tamen & illos occasio invitaverit ad ista hilaria choreis concelebranda, non, nisi cum singularitatis affectatione, aut aliqua decori præsentiumve benevolentie jactura, declinanda, videbunt ipsi, pro sua dexteritate, quomodo illam humanitatem ita gravitate temperaverint, ut nihil severitati amabilitate detrabatur; sed potius moderandæ & morum sanctitate condienda leticie exempla juniores ab ipsis capiant, quod consilium est *DüRRII Theol. Moral. Part. III. Cap. XIV. §. 14.*

THESIS V.

Referendus quoque ad curam corporis est vestitus, quippe quo illud

lud adversus aëris tempestatisque injurias protegimus, sanitati ejus sic consulentes. Ad illum igitur usum, utque nuditatem nostram obvalemus, vestimenta præcipue comparata esse debent, nec est ut illorum splendore superbiamus, quin eorum originem, *Gen. III. 7. 21.* indicatam, respicientibus causa pudoris ac humilitatis potius, quam superbiæ esse debeant. Nihilominus in vita civili ad hoc etiam inservire possunt, ut ordines ac status hominum distingvantur. Neque ornatus vestium prohibitus est, modò modestiæ limites non excedat, nec levitatem quandam aut singularitatis affectationem præ se ferat. Neque exemplo divitis illius epulonis, *Luc. XVI. 19. sqv.* bona fortunæ vestimentorum splendori cum neglectu pauperum impendantur. Speciatim personas ecclesiasticas singulari & à vulgari distincto vestitu uti, quemadmodum præceptum non est, ita nec est prohibitum, neque DEO, si modo absit omnis carnalis affectus, displicere potest, qui olim ipsemet vestitum non solum à vulgari, quo reliqui Israëlita utebantur, discretum, sed & multo ornato splendidum atque pretiosum, Aaroni ejusque in Pontificatu successoribus, imò & filiis illius parari, expressa lege sanxit *Exod. XXIX.* THESIS VI.

Dictum Pauli *Gal. V. 24.* *Qui Christi sunt, carnem crucifixerunt cum affectibus & concupiscentiis*; male Pontificii pro defendendis suis flagellationibus adducunt. Appositè *HILARIUS in Ps. CXIIX. corporalis illa*, inquit, *disciplina non prohibet, quò minus in corde cogitemus supra, injurias, odia aliæque scelera & flagitia.* Quandoquidem igitur inter externam illam sanguinariam corporis afflictionem & prævæ concupiscentiæ motus impediendos ac reprimendos nulla est habitudo, in corpus suum peccare censendi sunt præter necessitatem illud flagellando affligentes ejusque valetudinem infirmantes. Vid. *Col. II. 20. 21. 22. 23.* & conf. *BAJERI Disp. de Flagellationibus Pontificiis.*

THESIS VII.

Bona fortunæ quando dicimus, vocabulo quidem utimur è Gentilissimo ad nos derivato, non tamen ea in acceptione, quæ usitata inter Gentiles erat, quæis Fortuna, sub forma fœminæ, oculis obvelatis rotæ aut globo insistentis, pro Deâ colebatur, à qua, velut origine ac fonte, res omnes prosperas ac adversas ad homines derivari, credebant; sed in sensu ab omni gentili superstitione repurgato. Intelligimus quippe talia bona, quæ homo in sua potestate non habet, sæpe non quærentibus concessa, anxie quærentibus denegata, veluti

veluti sunt divitiæ, honores, fama, dignitates, hisque similia. Quorum DEum omnino datorem agnoscimus, & profitemur, *Job. I. 21. Syr. XI. 11. -- 17.* Quando igitur alia vocabula Gentilibus licet olim frequentata in sensu Christiano Christiani usurpant, eccur non etiam uterentur bonorum fortunæ nomine?

THESIS VIII.

Quemadmodum non dubitamus, quod Christianis licitum sit bona illa fortuna possidere, ita iisdem etiam concessum erit, illa acquirere, legitimo tamen modo, e.g. sedulitate, hereditate, contractibus &c. Sunt enim illa media & instrumenta ad certum finem intervenientia. Hunc ergo finem qui vult, de mediis quoque ad eum ducentibus sollicitus esse debet, exemplo Patriarcharum aliorumque Sanctorum. Sunt verba SCHMIDII Part. III. Comp. Theol. Moral. Cap. XXIV. §. I. n. (b)

THESIS IX.

Quantum autem ad divitiarum attinet acquisitionem, sedulo sibi caveat homo Christianus ab avaritiæ vitio, ne quæ sunt proximi & aliena appetat, *Exod. XX. 17.* ne fraudes adhibeat improbasque artes, quibus aliorum bona ad se trahat, rapiatque, *Mich. II. 1. 2. 3.* ne nimia se sollicitudini permittat, *Matth. VI. 25. sqv. Luc. XII. 22. 29.* neque propter corporalia & terrena spiritualia atque coelestia negligat, *Ezech. XXXIII. 31. Matt. XIII. 22.* sed assidua in DEum fiducia erectus primum quærat regnum DEI & vitæ tolerandæ necessaria adminicula de paterna ejus manu speret, *Matt. VI. 33.* rerumque suarum satagens contentus sit presentibus, seu iis, quæ presentis vitæ conditioni ac necessitati sufficiunt, de futuris non nimium sollicitus. Hæc est virtus, quæ Græcis *Αὐτάρκεια* nuncupatur, aliquibus barbaro vocabulo latine Contentatio, aliis Sufficientia dicitur, germanicè autem optimè exprimitur *die Bergnügigkeit*. Interim, si debito modo fiat, non prohibetur quævis divitiarum, etiam ultra quotidianam indigentiam, acquisitio & conservatio. Nam & divitiæ donum DEI sunt, *Prov. X. 22. Syr. ac. XI. 14. 15. 16.* Et evenire casus possunt, ubi indigere nos oporteat, si non ante asservaverimus, quæ nostræ aliorumque indigentiae atque necessitati consulere possimus: quæ de re conf. Celeberr. Dn. D. KRACKEVITZII. *Disp. de Nummo Necessitatis, s. vom Nothpfennig.*

THESIS X.

Num etiam in ludum pecuniam impendere liceat? quando quæritur, sunt, qui omnia in universum ludorum genera, tanquam Christianos dedecentia, simpliciter damnant. Concedimus equidem ludos variis peccatis occasionem dare posse, ideòque si quis sine ma-

lo affectu iisdem se immiscere non valet, ab illis absteineat, svadendum est, aliaque via honestam sibi animi recreationem qvarat. Simpliciter autem qvævis ludorum genera damnare omnibusve Christianis illis interdicere non possumus, cum, si non ab omnibus, ab aliquibus tamen melius dispositis bonum in finem institui possint. Quomodo autem temperandi sint ipsi ludi, verbis *DURRII Part. III. Comp. Theol. Mor. Cap. XIIIX. §. 4. 6.* exponemus. I. *Ad frugalitatem pertinet, ne notabilis pecunia summa, præsertim major, quam pro cuiusque facultate, ludo aut alii licite & honesta recreationi impendi queat, seu periculo amissionis exponatur seu amittatur.* II. *Non vero cum iniquitate conjunctum esse videtur, si lucellum aliquod, mutuo & amicali ludentium consensu, victoriâ proponatur, idque ejus præstii, ut nec victus de damno exiguo, quod prævidere poterat, & quantum ad fruendam licitam aliam voluptatem citra rei sue familiaris notabile detrimentum ferre se posse putarat, qveratur, nec victor de magno reportato commodo aut gloriâ immodicè exsultet.* Quin potius animus consuetis laboribus defatigatus, ludicris ac sæpe ingeniosis aut etiam fortuitis & risum excitantibus exerceatur, in alacritatem solvitur, citra magnam curam aut metum amissionis, & citra magnam spem acquisitionis, Conf. *AMESIUS Lib. V. Cas. Consc. Cap. XLV. n. 15.* *MEISNERI Philos. Sobr. Part. 1. Sect. 2. Cap. 4. Qv. 1.* *SELDENUS de jur. Nat. & Gent. juxta Discipl. Ebr. Lib. VI. Cap. 11.*

THESIS XI.

Quoniam temporalia sibi acquirere bona licet, licet quoque eadem possidere sibi que retinere, citra ullam eorundem cum aliis communionem, Communionem enim omnium inter omnes bonorum præsens societatis humanæ status atque conditio non permittit. Unde jam olim, quando *PLATO de Legib. Lib. 2. & 5.* (quem, qui fictas describere Respublicas, utpote *CAMPANELLA in Civit. Sol. s. jdea Reipubl. Philos. HENR. MORIUS in Utopia*, imitati sunt) communionem bonorum tantopere commendaverat, *ARISTOTELES Lib. II. Polit. Cap. 4. 5.* eundem sufficientissimè refutavit. At Christianismo possessionem bonorum repugnare, communionem autem illorum ei convenire, Anabaptistæ blaterant, habentes & nunc in eo sibi consentientes. Verùm enim verò, sicuti nec communionem bonorum prohibitam dicimus, nec possessionem illorum præceptam; ita nec possessio prohibita, nec communio præcepta Christianis invenitur. Frustrà præsidium sententiæ suæ Fanatici qværun in exemplo primitivæ Ecclesiæ

siæ

fiat *Act. II. 44. 45.* utpote cujus tum alius erat status. Non enim illa communio juris erat, sed facti, non ex necessitate, sed libera voluntate suscepta, partim ob metum periculi ereptionis bonorum ab impio & gentili Magistratu, partim ex desiderio audiendi Verbum & conversandi cum Apostolis, partim in gratiam pauperum, quos sustentandi alia commoda media non suppetebant. Ecquomodo igitur, Christianum salva conscientia proprium possidere non posse, & bona sub necessitate salutis amittendæ in commune conferri debere, ab Anabaptistis dici potest?

THESIS XII.

Honorem accipere Christianis licere, Fanatici, sed sine fundamento, negant. Provocant quidem ad dictum Christi *Joh. V. 44.* Sed verò, sine difficultate heic intelligi potest, Christum taxare Phariseorum superbiam, qui sibi exhibendum ab hominibus honorem affectabant, eumque nullatenus ad DEum referebant, uti decebat. Non honor ipse improbatur, sed abusus illius cum neglectu honoris DEO debiti. Quod si enim istud argumentum valeret, tolleretur quoque honor Parentibus à liberis debitus, quem non tantum præcepit DEus, sed & multifariam ei benedictionem promisit *Ex. XX. 12.* Neque est, ut inter Veteris ac Novi Testamenti tempora distingvatur: nam & Paulus honorem illis, quibus debetur, exhiberi vult, *Rom. XII. 10. XIII. 7.* Cavendum tamen Christiano sedulò est, ne honore animus illius effe- ratur, neve illicitis modis eundem aucupetur, sed ita accipiat, ut ad DEum ultimò referatur.

THESIS XIII.

Ita vivendum homini Christiano est, ut honestam bonamque de se famam excitet eamque sedulò servare studeat. Idque non propter se solum, *Prov. XXII. 1. Eccles. VII. 2.* sed & propter alios, *Matth. V. 16. 1. Pet. II. 12. III. 16.* Interim modestia Christiana modum in paranda & tuenda fama tenendum præscribit, ut ne majora, quam quibus præditus est, bona sibi arroget, nec majores, quam quibus dignus, honores affectet. *Rom. XII. 3.* Falsas tamen aliorum criminationes, non quidem ex vindictæ cupiditate, sed ne officio aliisque in DEI gloriam proximique utilitatem directis moliminibus nostris impedimento sint, Magistratus ope & autoritate, retundere licet. Nam & Christus & Apostoli ab objectis sibi falsò criminibus sese defenderunt.

THESIS XIV.

Officia hominis Christiani erga proximum versantur circa illius animam, corpus, & bona fortunæ. Quoad animam, bona illius tum naturalia tum spiritualia in intellectu atq; voluntate, quantum in ipso est, confer-

vare

vare ac perficere, imperfectiones verò emendare studeat. Qvoad *corpus*, illius membra & vires in esse suo, quantum fieri potest, conservare, malaque & nociva ab eodem avertere studeat. Qvoad *bona fortuna*, quantum in se est, eadem conservare & augere, vel defectum eorummet supplere, debite studeat.

THESIS XV.

Proximi nostri sunt qvavis in universum homines, vario nobis propinquitatis vinculo connexi, ut communione naturæ humanæ, *Act. XVII. 16.* ratione *creationis*; communione ejusdem erga totum humanum genus divini amoris, *Joh. III. 16.* & reconciliationis, *1. Joh. II. 1. 2.* ratione *redemptionis*; communione earundem miseriarum, *Syrac. XL. 1. 2. 3. 4.* ratione *conditionis*. Addatur *Eph. IV. 4. 5. 6.* Quantumvis autem sic omnes in universum homines, nemine excepto, obligatio nostra spectet; singularis tamen quædam erga quosdam dari obligatio potest variis ex causis, utpote consanguinitate & affinitate, *1. Tim. V. 8.* beneficiis aut singularibus in nos meritis, *Matth. V. 46. 47. Gal. VI. 6.* fraternitate in fide, *Gal. VI. 10.* Qvod si igitur erga omnes aut plures simul obligationi nostræ satisfacere nequimus, ex istis propinquitatis gradibus judicium fieri oportet, quisnam ceteris sit præferendus.

THESIS XVI.

Qvilibet homo regeneritus veræ pietati sincere studens in omnibus suis actionibus observabit Regulam illam Paulinam *1. Cor. X. 31.* ut, qvicquid fecerit, faciat in gloriam DEI. Quandoquidem autem propriis viribus, qvod DEO gratum sit, præstare non valemus, sed ipse in nobis operatur & velle & perficere, *Phil. II. 13.* propterea flectamus genua nostra ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, ex quo omnis cognatio in cœlis & in terra nominatur, ut det nobis juxta divitias gloriæ suæ, ut fortitudine corroboremur per Spiritum suum in internum hominem, ut inhabitet Christus per fidem in cordibus nostris, fixis in charitate radicibus & fundamento jacto, *Eph. III. 15. 16. 17.* qvò adhuc magis ac magis exuberemus in agnitione, omniqve intelligentia, ut probemus quæ sunt præstantia: ut simus sinceri, ac tales, ut nemini simus offensus in diem Christi, impleti fructibus justitiæ, qui sunt per Jesum Christum ad gloriam & laudem DEI, *Phil. I. 9. 10. 11.*

illi verò, qui potest cumulate facere ultra omnia, quæ petimus aut cogitamus, juxta vim agentem in nobis, illi sit gloria in Ecclesiâ per Christum Jesum, in omnes ætates seculi secularum. Amen!

Eph. III. 20. 21.

✠* * (o) * *✠

siæ *Act. II. 44. 45.* utpote cujus tum alius erat status. Non
communio juris erat, sed facti, non ex necessitate, sed libera
suscepta, partim ob metum periculi ereptionis bonorum ab
gentili Magistratu, partim ex desiderio audiendi Verbum &
di cum Apostolis, partim in gratiam pauperum, quos susten
commoda media non suppetebant. Ecquomodo igitur, Cl
salva conscientia proprium possidere non posse, & bona sub
salutis amittendæ in commune conferri debere, ab Anabap
poteft?

THESIS XII.

Honorem accipere Christianis licere, Fanatici,
fundamento, negant. Provocant quidem ad dictum Chris
44. Sed verò, sine difficultate heic intelligi poteft, Christum
Pharisæorum superbiam, qui sibi exhibendum ab hominibus
affectabant, eumque nullatenus ad DEum referebant, uti decel
honor ipse improbatur, sed abusus illius cum neglectu hono
debiti. Quod si enim istud argumentum valeret, tolleretur
honor Parentibus à liberis debitus, quem non tantum præcep
sed & multifariam ei benedictionem promisit *Ex. XX. 12.* Ne
ut inter Veteris ac Novi Testamenti tempora distingvatur: nan
lus honorem illis, quibus debetur, exhiberi vult, *Rom. XII. 10.*
Cavendum tamen Christiano sedulò est, ne honore animus ill
ratur, neve illicitis modis eundem aucupetur, sed ita accipiat
DEum ultimò referatur.

THESIS XIII.

Ita vivendum homini Christiano est, ut honestam bonam
se famam excitet eamque sedulò servare studeat. Idque non
se solum, *Prov. XXII. 1. Eccles. VII. 2.* sed & propter alios, *Matth.*
1. Pet. II. 12. III. 16. Interim modestia Christiana modum in par
tuenda fama tenendum præscribit, ut ne majora, quam quib
ditus est, bona sibi arroget, nec majores, quam quibus dignus,
res affectet. *Rom. XII. 3.* Falsas tamen aliorum criminationes
quidem ex vindictæ cupiditate, sed ne officio aliisque in DEI g
proximi que utilitatem directis moliminibus nostris impediment
Magistratus ope & autoritate, retundere licet. Nam & Chri
Apostoli ab objectis sibi falsò criminibus sese defenderunt.

THESIS XIV.

Officia hominis Christiani erga proximum versantur circa
animam, corpus, & bona fortunæ. Quoad animam, bona illius tum ni
lia tum spiritualia in intellectu atq; voluntate, quantum in ipso est, c

